

Kvikkas AS
v/ Trygve W. Moxness
prosjektleder
Postboks 7967 Spjelkavik
6022 Ålesund
Telefonnummer: 916 46 804
trygve@kvikkas.no
www.kvikkas.no

For utfyllende informasjon,
MARKEDS OG UTVIKLINGSSJEF I KVIKKAS AS
har følgende kontaktinformasjon:
Kristoffer Fausa
Telefonnummer: 928 25 226
kf@kvikkas.no

Ålesund, 29.04.2017

Nærings- og fiskeridepartementet
Besøksadresse: Kongens gate 8
Postadresse: Postboks 8090 Dep, 0032 Oslo
postmottak@nfd.dep.no

Vedrørende anmodning om innspill til stortingsmelding om offentlige anskaffelser

Kvikkas AS viser til Nærings- og fiskeridepartementet sin anmodning om innspill til stortingsmelding om offentlige anskaffelser. Nærings- og fiskeridepartementet har spesielt etterlyst tilbakemelding på følgende aspekter:

- Hva er etter deres oppfatning de viktigste utfordringene som stortingsmeldingen bør adressere?
- Hvilke tiltak kan bidra til å bedre situasjonen?
- Har dere eksempler på god praksis som andre kan dra nytte av?

Departementet opplyser om at innspillene helst bør være sendt innen 29. april 2017.

Høringsdokumentene fra departementet kan leses digitalt her:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/onsker-innspill-om-offentlige-anskaffelser/id2544197/>

Kvikkas AS har i dette høringsinnspillet valgt å trekke frem noen dyktige offentlige virksomheter, som på hver sine områder utpeker seg på en positiv måte innen offentlige anskaffelser. Les lenger ned i dette skrevet, så får du se om din offentlige virksomhet er nevnt som ett eksempel til etterlevelse. De ulike offentlige virksomheter som er nevnt i dette skrevet er også oppgitt i innholdsfortegnelsen, på neste side.

Dette høringsinnspillet blir sendt i blindkopi til relevante interessenter.

Kvikkas AS
Postadresse: Postboks 7967 Spjelkavik, 6022 Ålesund
Besøksadresse: Breivika Industriveg 7-9, 6018 Ålesund
Bankkontonr i DNB: 0539.42.59855

Organisasjonsnummer: 988 807 737 MVA
Telefon: 07312
www.kvikkas.no
post@kvikkas.no

Innhold

1.0.	Innledning – miljø som tildelingskriterium.....	3
2.0.	Kvikkas AS er nå Norges største privateide distribusjonsselskap:	3
3.0.	Kvikkas AS ønsker å bli forespurt om oppdrag både over og under nasjonal terskelverdi.....	4
4.0.	Hvordan offentlige aktører kan etterspørre mer miljøvennlige transportløsninger	5
5.0.	Offentlige aktører har et særskilt ansvar for at miljøbelastningene knyttet til innkjøp blir minimalisert.....	5
6.0.	Kvikkas AS sine eksempler og forslag på gode offentlige anskaffelser	6
6.1.	Digitale anskaffelsesprosesser (eksempel: Nord universitet)	6
6.2.	Retusjert kopi (eksempel: Nordland fylkeskommune & Sykehuset Innlandet HF)	6
6.3.	Ferdige utfyllingsskjema i konkurransegrunnlaget (eksempel: Bodø kommune).....	7
6.4.	Krav til rekkefølge i dokumentasjonen som sendes inn (eksempel: Sykehuset Innlandet HF)7	
6.5.	Krav til innlevering av årlig statistikk (eksempel: Sykehuset Innlandet HF og Statens vegvesen).....	7
6.6.	Offentlige oppdragsgivere bør synliggjøre sine anskaffelser på nettsidene (eksempler: Samferdselsdepartementet, Statens vegvesen og Steinkjer kommune)	9
6.6.1.	Grunnleggende bestemmelser om allmennhetens tillit	9
6.6.2.	Noen offentlige virksomheter som på hver sin måte ivaretar befolkningens rett til innsyn (eksempler: Samferdselsdepartementet, Statens vegvesen og Steinkjer kommune)	9
6.7.	Mer standardiserte offentlige anskaffelser (eksempel: Statens vegvesen)	10
6.8.	Fokus på samfunnsansvar i offentlige anskaffelser (eksempel: Nordland fylkeskommune) 11	
6.9.	Mulig tiltak for å unngå ulovlige direkte anskaffelser, samt for å unngå unødvendige klager 12	
6.10.	Elektronisk bestillingssystem bidrar til avtale lojalitet (eksempel: Skanska Norge AS og Sykehuset Innlandet HF).....	13
7.0.	KONKLUSJON	14

1.0. Innledning – miljø som tildelingskriterium

Kvikkas AS takker Nærings- og fiskeridepartementet for at dere ønsker å lytte til samfunnets og næringslivets ønsker og behov når dere nå ber om innspill til stortingsmelding om offentlige anskaffelser.

Kvikkas AS ønsker også å takke Nærings- og fiskeridepartementet for at dere ivaretok samfunnets samt Kvikkas AS sine interesser i den nye forskriften som skal bidra til flere grønne innkjøp, og som trer i kraft 01.05.2017. Regjeringens pressemelding om dette kan leses her:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/vil-ha-fleire-grone-innkjop/id2550261/>

Kvikkas AS var en av mange parter som kom med innspill til departementets høring om mer miljøvennlige offentlige anskaffelser. Kvikkas AS sitt tidligere høringsinnspill kan leses her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/ny-forskriftsbestemmelse-i-regelverket-om-offentlige-anskaffelser/id2520111/?uid=ecbe9144-8cd9-4d15-b15c-75eb0950cfd8>

Det samlede innkjøp av varer og tjenester for offentlig sektor utgjorde om lag 480 milliarder kroner i 2015. Offentlig sektor, er en svært stor oppdragsgiver, som kan sies å ha størst påvirkningskraft for at næringslivet kan bli mer miljøvennlig. Som man kan lese i dette skrivet er Kvikkas AS allerede i gang med å få ytterligere fokus på miljø etter de nye forskriftsendringene som trer i kraft 01.05.2017.

Kvikkas AS ønsker å opplyse Nærings- og fiskeridepartementet om at denne nye forskriftsendringen allerede nå har fått vår virksomhet til å iverksette tiltak slik at vår virksomhet etter enda større fokus på å opptre mest mulig miljøvennlig. I sammenheng med at den nye miljøvennlige forskriften trer i kraft har styret og ledelsen i Kvikkas AS besluttet at vårt selskap skal gå for den typen miljøsertifisering som vi anser at rangerer tyngst i markedet, og som setter høyest miljøkrav til virksomheten som blir sertifisert. Kvikkas AS har nå bestilt sertifisering både i henhold til kvalitetsstandard ISO-9001 og miljøstandard ISO-14001. To av våre dedikerte medarbeidere skal i tiden fremover jobbe med fullt fokus på at Kvikkas AS blir sertifisert etter begge disse standardene, og førsteprioriteten er at vi skal komme i mål med ISO-14001. Kvikkas AS har også bekostet miljøfyrårnkonsulentkurs for en av våre medarbeidere, slik at vi nå også har mulighet til å være behjelpelige slik at våre oppdragsgivere og underleverandører til gunstige betingelser kan få Miljøfyrårnsertifisering.

Kvikkas AS oppfordrer, og ønsker med dette offentlige oppdragsgivere velkommen til å benytte miljø som tildelingskriterium i tiden som kommer.

2.0. Kvikkas AS er nå Norges største privateide distribusjonsselskap:

Kvikkas AS er et selskap i rask utvikling. Den siste måneden har vært svært begivenhetsrik, og det har foregått store positive endringer i vårt selskap. 17.03.2017 kjøpte Kvikkas AS opp boet etter tidligere Norpost AS, og våre eiere reddet derved i underkant av 800 arbeidsplasser. For Kvikkas AS har det vært viktig å ivareta arbeidsplassene som var etablert av tidligere Norpost og den betydelige kompetansen som de ansatte besitter. Norpost har bygget opp et budsystem som dekker store deler av landet. Sammen med Kvikkas sine øvrige samarbeidspartnere vil Kvikkas nå disponere et unikt og landsdekkende distribusjonsnett. Med søsterselskap er Kvikkas AS nå Norges største landsdekkende privateide distribusjonsselskap.

Kvikkas AS
Postadresse: Postboks 7967 Spjelkavik, 6022 Ålesund
Besøksadresse: Breivika Industriveg 7-9, 6018 Ålesund
Bankkontonr i DNB: 0539.42.59855

Organisasjonsnummer: 988 807 737 MVA
Telefon: 07312
www.kvikkas.no
post@kvikkas.no

Kvikkas AS er ett landsdekkende logistikk og transportfirma som de siste årene har fått en rekke med rammeavtaler for offentlige virksomheter over hele Norge. Offentlige aktører er en svært viktig og prioritert kundegruppe for Kvikkas AS og vår erfaring er at synergien ved slike samarbeid medfører betydelig miljø- og kostnadsbesparelser. Med fokus på skreddersydde og miljøfokuserte logistikkløsninger ser vi stor miljøgevinst for samfunnet, underlagt det offentlige som premissleverandør. Kvikkas AS vil sette stor pris på om offentlige oppdragsgivere som leser dette saksinnlegget vil ta kontakt med oss dersom innspill vedrørende miljø- og kostnadsbesparelser er av interesse.

Via ett nettverk av lokalkjente underleverandører har Kvikkas AS daglig dekning over hele Norge. Kvikkas AS administrerer faste ruter over hele Norge, og fokuserer på å utnytte ledig kapasitet til nye oppdrag. Kvikkas AS eier ikke egne biler, men disponerer dette kontraherte underleverandører, underlagt etiske og miljøfokuserte rammer. Våre kunder vil ikke påvirkes av at en underleverandør utfører den operative delen av oppdraget. Kombinasjonen av vår faglige og administrative kompetanse sammen med underleverandørens lokale kjennskap er en velutprøvd og god kombinasjon. Lokale transportfirmaer som knytter seg opp til Kvikkas AS nyter på sin side fordelene av å bli del av ett større nasjonalt nettverk, og at de derved kan påta seg forsendelser fra en del av landet til en annen. Ved å gi oppdrag til Kvikkas AS, så sørger den offentlige virksomheten samtidig for at lokalt næringsliv i sitt nærmiljø får utføre deler av oppdraget. Vår forretningsmodell er delingsøkonomi satt i system.

Hovedkontoret til Kvikkas AS ligger i Ålesund.

De siste årene har Kvikkas AS fått en rekke offentlige oppdrag, der følgende offentlige virksomheter har gitt oss rammeavtaler på ulike transport og distribusjonsoppdrag:

- Samferdselsdepartementet – konsesjonskontrakt
- NAV Anskaffelser
- Nav Hjelpemiddelsentraler
- Helsevesenet
- Private aktører

3.0. Kvikkas AS ønsker å bli forespurt om oppdrag både over og under nasjonal terskelverdi

Den nasjonale terskelverdien for utlysning av offentlige anskaffelser ble 01.01.2017 økt fra kr 500.000,- til 1,1 millioner kroner. Kvikkas AS ser svært gjerne at offentlige virksomheter sender oss en forespørsel dersom dere ønsker tilbud på ulike distribusjonsløsninger. Kvikkas AS er villig til å gi tilbud på oppdrag både over og under nasjonal terskelverdi.

4.0. Hvordan offentlige aktører kan etterspørre mer miljøvennlige transportløsninger

Kvikkas AS stiller oss positive til å kunne tilby de miljøløsningene som offentlige oppdragsgivere etterspør. Dersom en offentlig oppdragsgiver ønsker at kjøretøy med dem mest moderne Euro-utslippstandarden (for tiden Euro 6-motor) skal benyttes, så vil Kvikkas AS tilby dette.

Kvikkas AS håper også at offentlige oppdragsgivere i fremtiden vil benytte muligheten til å sette mål for elektrifisering av de ulike bransjene som innbefattes av offentlige anbud.

Som en del av premissene for evalueringen av miljø ved prosessering av innkomne tilbud på ulike offentlige utlysninger, ber vi også oppdragsiere fokusere på selve logistikk-løsningene. En sertifisering alene trenger nødvendigvis ikke å ha størst påvirkning på miljøet, men ofte er selve løsningen den store utslagsgiveren. Eksempelvis kan man kreve kildesortering og EURO6-standard, og samtidig kreve dedikerte biler på faste ruter. Anbudsvinner må da ofte sette opp egne biler og ruter på strekninger der allerede er linjetransport og som har kapasitet til å betjene transportomfanget.

Kvikkas jobber alltid mot å fylle opp ledig kapasitet som ellers ikke ville ha blitt utnyttet, og at vi reduserer mengden av «luft» som transporteres langs norske veier. Den mest miljøvennlige transportløsningen er å fylle opp bilene som allerede er på vegene mest mulig. Det er lite kostnadseffektivt og lite miljøvennlig å kjøre 2 biler til den samme destinasjonen, dersom det hadde holdt med å kjøre 1 bil.

Kvikkas AS er et selskap som har stor fokus på å tilby funksjonelle miljøvennlige transportløsninger. Kvikkas AS er nå i ferd med å bli ISO 9001-sertifisert, i tillegg er vi i ferd med å bli ISO 14001-miljøsertifisert.

5.0. Offentlige aktører har et særskilt ansvar for at miljøbelastningene knyttet til innkjøp blir minimalisert

Det er fastsatt i formålsbestemmelsen til anskaffelsesloven at allmennheten skal ha «*tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte*». For å ivareta allmennhetens tillit, har offentlige oppdragsgivere et spesielt ansvar for å bidra til at miljøbelastningene knyttet til innkjøp blir minimale. Offentlige oppdragsgivere har et ansvar for at forbruk og produksjon skal være mest mulig bærekraftig. Offentlig sektor bør gå foran og vise vei når de selv handler på markedet.

I et langsiktig og bærekraftig perspektiv ser Kvikkas svært positivt på at offentlige oppdragsgivere, både små og store, tar samfunnsansvar for både denne og kommende generasjoner og fra og med 01.05.2017 har innført 30% vektning på miljø. Dette vil ha en oppdragende effekt på alle interessenter, bevisstgjøre medarbeidere og samtidig underbygge det at Norge ønsker å være en foregangsnaasjon innenfor miljø.

Det er videre fastsatt i anskaffelsesloven § 5 at «*Statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å*

redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssyklus kostnader.»

6.0. Kvikkas AS sine eksempler og forslag på gode offentlige anskaffelser

6.1. Digitale anskaffelsesprosesser (eksempel: Nord universitet)

Kvikkas AS mener det vil være en fordel om papirflyten rundt offentlige anskaffelser reduseres. I en digitalisert verden bør man søke å redusere mengden og hastverket forbundet med store papirbunker, kjø på printeren, hastverk med å få frem papirtilbudet i tide og kjøring frem til oppdragsgiver for å levere tilbudet på døra. Papirtilbud er også miljøforurensende i den forstand at papirforbruk resulterer i økt hogst av trær, kjemikalieforbruk ved tonere, unødvendig portoforbruk og økte CO2 utslipp forbundet med å frakte tilbudet frem til oppdragsgiver.

I vår digitaliserte verden bør flest mulig offentlige oppdragsgivere bidra til at tilbudene ankommer helelektronisk og på standardisert vis. Helelektroniske løsninger åpner også for større grad av deling av relevant informasjon blant oppdragsgivers ansatte, og oppdragsgivers kommunikasjon med omverdenen.

En offentlig virksomhet som er spesielt dyktig på digitale anskaffelsesprosesser er **Nord universitet**. **Nord universitet** kjører utelukkende digitale anskaffelsesprosesser.

6.2. Retusjert kopi (eksempel: Nordland fylkeskommune & Sykehuset Innlandet HF)

Anskaffelsesloven § 4 inneholder helt grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvnbarhet og forholdsmessighet. Etter bestemmelsene som er fastsatt i offentleglova §§ 11, 23 og 30 så kan en leverandør anmode om å få utlevert digitale kopier av dokumenter som er en del av anskaffelsesprosessen. Det er meget imponerende når en offentlig virksomhet kun timer etter at man har anmodet om innsyn i en anskaffelse er i stand til å kunne utlevere alle dokumentene som etterspørres. To offentlige virksomheter som er spesielt dyktig til å tilrettelegge for leverandørenes eventuelle anmodning om innsyn er **Nordland fylkeskommune** og **Sykehuset Innlandet HF**. **Nordland fylkeskommune** og **Sykehuset Innlandet HF** har begge innført en god praksis der de krever at alle leverandørene allerede på tilbudsstadiet skal levere både digital kopi av tilbudet, og en ferdigutfylt retusjert kopi av tilbudet. Ved å kreve at leverandørene selv fyller ut en digital retusjert kopi av tilbudet, så sørger både **Nordland fylkeskommune** og **Sykehuset Innlandet HF** for at tilbyderne selv går god for at den informasjonen som eventuelt utleveres ikke inneholder forretningshemmeligheter. Innkjøperne på **Nordland fylkeskommune** og **Sykehuset Innlandet HF** går selvsagt likevel gjennom de retusjerte tilbudene, i fall en tilbyder har glemt å retusjere enkelte enhetspriser, eller at leverandøren har retusjert opplysningene på ett slikt vis at det er mulig å få frem den skjulte teksten. Det hender jo at enkelte leverandører ikke er helt

profesjonelle og derved forsøker å skjule teksten ■■■ (slik), og da er det likevel mulig for en person med litt datakompetanse å få frem den skjulte teksten.

6.3. Ferdige utfyllingsskjema i konkurransegrunnlaget (eksempel: Bodø kommune)

En virksomhet som er dyktig til å lage ferdige utfyllingsskjema i selve konkurransegrunnlaget er **Bodø kommune**. **Bodø kommune** lager nesten alltid ett konkurransegrunnlag med ferdige utfyllingsfelter i selve konkurransegrunnlaget. Ett eksempel fra Bodø kommune på ett slikt konkurransegrunnlag der man kan fylle ut informasjon i selve konkurransegrunnlaget er lagret digitalt her:

<http://einnsyn.bodo.kommune.no/einnsyn/RegistryEntry/ShowDocument?registryEntryId=592745&documentId=866835>

Ved å lage slike konkurransegrunnlag med utfyllingsfelter sørger **Bodø kommune** for at alle tilbudene blir levert med helt samme oppsett, og det blir raskere for innkjøperne i **Bodø kommune** å evaluere tilbudene.

6.4. Krav til rekkefølge i dokumentasjonen som sendes inn (eksempel: Sykehuset Innlandet HF)

Sykehuset Innlandet HF er en virksomhet som alltid anmoder om å få innlevert punktene i tilbudene i en på forhånd definert rekkefølge. Dette betyr at f.eks. skatteattesten alltid har ett spesielt vedleggsnummer. Når innkjøperne hos Sykehuset Innlandet HF skal kontrollere om tilbyder har levert skatteattest, så vet innkjøperne nøyaktig hvor i tilbudet denne skatteattesten befinner seg, og det går derved raskere å finne frem til ulik informasjon i tilbudene.

6.5. Krav til innlevering av årlig statistikk (eksempel: Sykehuset Innlandet HF og Statens vegvesen)

Sykehuset Innlandet HF er en virksomhet som i alle sine konkurransegrunnlag og rammeavtaler stiller krav til at leverandørene hvert eneste år i rammeavtaleperioden skal levere nøyaktige statistikker. SIHF har derfor særdeles nøyaktige oversikter over nøyaktig hvilke produkter de kjøper inn, nøyaktig antall av hvert enkelt produkt, nøyaktige enhetspris og nøyaktige årlige totalpriser for alle produkter. **Sykehuset Innlandet HF** har laget ett standardisert Excel-skjema, der samtlige leverandører er forpliktet til å benytte samme oppstilling og oppsett. Dette gjør at Sykehuset Innlandet HF har svært detaljerte og nøyaktige oversikter over samtlige varegrupper helt ned på produktnivå.

Sykehuset Innlandet HF (SIHF) utfører hvert eneste år følgende analyser:

Gjennomgang av innkjøpsstatistikker og utbetalinger til leverandører

- Årlig gjennomgang av foretakets og divisjonenes utbetalinger opp mot gyldige avtaler.
- Årlig gjennomgang av innkjøp og bestillingsstatistikk.
 - o Kontroll av lojalitet til avtalepartnere og kjøp avtaleprodukter.
 - o Utplukk og oppfølging av produkter uten avtaleknytning med høy omsetning.

Det er mulig å lese mer om Sykehuset Innlandet HF sin årlige statistikkinnhenting i «Handlingsplan for innkjøp og logistikk 2016», her:

<https://sykehuset-innlandet.no/seksjon/styret/Documents/2016-04/022-2016%20Vedlegg%2002%20Handlingsplan%20for%20innkj%C3%B8p%20og%20logistikk%202016.pdf>

Sykehuset Innlandet HF har detaljert statistikk fra alle rammeavtaleleverandører flere år tilbake i tid. **Sykehuset Innlandet HF** benytter denne detaljerte statistikken bl.a. til å oppgi nøyaktige historiske beløp og historiske mengder hver gang det lyses ut nye rammeavtaler. Denne typen historikk øker tilbyderens innsikt i hvilke mengder de kan forvente at SIHF kjøper i fremtiden, jamfør bestemmelsene om forutberegnelighet som er fastsatt i anskaffelsesloven § 4.

De særdeles detaljerte statistikkene til **Sykehuset Innlandet HF** bidrar også til å avdekke eventuelle anskaffelser utenfor avtale, og produktgrupper der det kan være behov for å lyse ut eventuelle nye rammeavtaler. **Sykehuset Innlandet HF** kontrollerer hvert eneste år leverandørreskontroen mot statistikken innlevert fra rammeavtaleleverandørene, og store beløp som er utbetalt utenfor avtale blir avdekket. På denne måten blir antallet ulovlige direkte anskaffelser ved **Sykehuset Innlandet HF** hvert eneste år kontrollert, avdekket og minimert.

En annen virksomhet som kontinuerlig henter inn statistikk på samtlige driftskontrakter er **Statens vegvesen**. **Statens vegvesen** krever på de aller fleste driftskontraktene at underleverandørene skal ha installert gps med måleutstyr på de fleste kjøretøyene som utfører vinterdrift. Også på strøpparatene og saltapparatene krever Statens vegvesen at underleverandørene skal ha installert gps-basert måleutstyr. På dette viset opparbeider **Statens vegvesen** statistikker over saltforbruk, grusforbruk og kilometerforbruk på alle fylkeskommunale og statseide veger i Norge.

Leverandørene til Statens vegvesen fakturerer sine grus, salt og kjørte kilometer basert på hva som blir registrert i systemet. På dette viset får Statens vegvesen bedre kontroll med at de ikke blir urettmessig fakturert.

Eksempler på hvordan slike statistikker ser ut kan leses i kapittel D2-S30-Historiske_vinterdriftsdata i samtlige konkurransegrunnlag som Statens vegvesen utarbeider, trykk inn på kapittel D2-S30 i følgende nettadresser for å se eksempler på hvordan disse vinterdriftsdataene ser ut:

- Sogn og Fjordane - Konkurransegrunnlag 1406 HAFS 2017-2022:
<http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegVest/1406HAFS2017/1406RGr.html>
- Sør-Trøndelag - Konkurransegrunnlag 1603 Orkdal 2017-2022:
http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegMidt/2017/1603_Orkdal/1603_otsojb.html
- Nord-Trøndelag - 1708 Namsos 2017-2022 Drift- og vedlikeholds kontrakt for fylkesveger i Region midt:
http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegMidt/2017/1708_Namsos/1708_gahhoj.html
- Hedmark - 0401 Nordre Hedmarken 2017-2022 - Drift og vedlikehold av riks- og fylkesveger
http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegionOst/2017/0401/0401_konhoji.html
- Vest-Agder - Driftskontrakt 1001 mandal 2017-2022:
http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegSor/1001%20Mandal/1001_MANDAL2304.html

6.6. Offentlige oppdragsgivere bør synliggjøre sine anskaffelser på nettsidene (eksempler: Samferdselsdepartementet, Statens vegvesen og Steinkjer kommune)

6.6.1. Grunnleggende bestemmelser om allmennhetens tillit

Anskaffelseslovens formålsbestemmelse er at:

«Loven skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser. Den skal også bidra til at det offentlige opptrer med integritet, slik at **allmennheten har tillit** til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.»

Kilde: Anskaffelsesloven § 1 som finnes her:

<https://lovdata.no/lov/2016-06-17-73/§1>

Basert på bestemmelsene om allmennhetens tillit, så er det fastslått at anskaffelsesloven skal ha følgende grunnleggende prinsipper:

«Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om **konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.**»

Kilde: Anskaffelsesloven § 4 som finnes her:

<https://lovdata.no/lov/2016-06-17-73/§4>

En svært essensiell del av at allmennheten skal ha tillit til at anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte, er kontrollmuligheten fra allmennheten. Formålsbestemmelsen i offentleglova fastslår følgende:

«Formålet med lova er å leggje til rette for at offentleg verksemd er **open og gjennomiktig**, for slik å styrkje informasjons- og ytringsfridommen, den demokratiske deltakinga, **rettstryggleiken** for den enkelte, **tilliten** til det offentlege og **kontrollen frå ålmenta**. Lova skal òg leggje til rette for **vidarebruk** av offentleg informasjon.»

Kilde: Offentleglova § 1 som finnes her:

<https://lovdata.no/lov/2006-05-19-16/§1>

6.6.2. Noen offentlige virksomheter som på hver sin måte ivaretar befolkningens rett til innsyn (eksempler: Samferdselsdepartementet, Statens vegvesen og Steinkjer kommune)

Enkelte offentlige oppdragsgivere er dyktigere enn andre til å synliggjøre sine offentlige anskaffelsesprosesser. Tidligere innkjøpssjef i **Steinkjer kommune**, Birger Asphaug, er en innkjøpssjef som ble kjent for å ha mest mulig åpenhet i kommunens anskaffelser. Man kan lese mer om dette i denne artikkelen:

<http://www.anbud365.no/steinkjer-mest-mulig-apenhet-anskaffelsesarbeidet/>

Frem til pensjonisttilværelsen til den tidligere innkjøpssjefen har Steinkjer kommune på sine nettsider publisert varigheten på hver enkelt anskaffelse, samt link til de tidligere konkurransegrunnlagene på Doffin:

<http://www.steinkjer.kommune.no/index.php?id=432855>

Dette har gjort at innkjøpsprosessene i Steinkjer har blitt forutsigbare og etterkontrollerbare for leverandørmarkedet.

For leverandørmarkedet er det en fordel at flest mulig offentlige oppdragsgivere for hver enkelt rammeavtale legger ut følgende informasjon åpent tilgjengelig på nettsidene:

- Produktgruppe(r) avtalen gjelder for
- Gjeldende avtalepartnere (leverandørnavn)
- Avtalepartnerens organisasjonsnummer
- Varighet fra
- Utløpsdato
- Link til den signerte avtalen, slik **Samferdselsdepartementet** har gjort med avtalen til Kvikkas AS her: https://www.regjeringen.no/contentassets/39ae5f6416f64f11aa3129232260ed68/avtale_kvikkas.pdf
- Link til konkurransegrunnlaget, slik som f.eks. **Statens vegvesen** har gjort her: <http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegVest/1406HAFS2017/1406RGr.html>
- Link til selve utlysningstekstene i Doffin, slik som **Steinkjer kommune** inntil nylig har gjort på sine nettsider her: <http://www.steinkjer.kommune.no/index.php?id=432855>

Det kanskje aller viktigste er imidlertid å legge til rette for at innkjøpere selv; gjennom dedikasjon, lyst, nysgjerrighet og entusiasme kan utvikle egen juridisk og faglig kompetanse, skape og dele innsikt i egen virksomhet og på tvers av fagområder og bransjer, for best mulig å kunne møte det mangfold av anskaffelsesbehov som skal dekkes.

6.7. Mer standardiserte offentlige anskaffelser (eksempel: Statens vegvesen)

For tilbudsgiversiden vil det være lettere å kalkulere oppdragene dersom de i sin utforming blir mer standardiserte. Dersom f.eks. 2 ulike fylkeskommuner med nær beliggenhet skal lyse ut identisk type oppdrag, så vil det forenkle kalkulasjonen dersom alle konkurransegrunnlagene og alle dokumentene er omtrent identiske.

En virksomhet som er dyktig til å standardisere oppdragene over hele Norge, slik at svært mange av prosessbeskrivelsene er like, er **Statens vegvesen**. **Statens vegvesen** er per dags dato ikke en kunde av Kvikkas AS, men vi henviser likevel til Statens vegvesen sine vegdriftskontrakter ettersom disse er svært standardiserte over hele Norge. Til inspirasjon for bl.a. ulike fylkeskommuner i Norge linker Kvikkas her til et tilfeldig utvalg av **Statens vegvesen** sine standardiserte konkurransegrunnlag, der svært mange av prosessene som regel er helt identisk formulert over svært mange fylker i hele Norge, med noen mindre lokale tilpasninger:

- Sogn og Fjordane - Konkurransegrunnlag 1406 HAFS 2017-2022: <http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegVest/1406HAFS2017/1406RGr.html>
- Sør-Trøndelag - Konkurransegrunnlag 1603 Orkdal 2017-2022: http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegMidt/2017/1603_Orkdal/1603_otsojb.html

- Nord-Trøndelag - 1708 Namsos 2017-2022 Drift- og vedlikeholds kontrakt for fylkesveger i Region midt:
http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegMidt/2017/1708_Namsos/1708_gahhoj.html
- Hedmark - 0401 Nordre Hedmarken 2017-2022 - Drift og vedlikehold av riks- og fylkesveger
http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegionOst/2017/0401/0401_konhoji.html
- Vest-Agder - Driftskontrakt 1001 mandal 2017-2022:
http://www.vegvesen.no/s/anbud/RegSor/1001%20Mandal/1001_MANDAL2304.html

Man ser av **Statens vegvesen** sine prosessbeskrivelser at nummerering og tekst er nesten identisk over hele Norge. Dette betyr at en aktør som har tilhold i Nord-Norge, svært enkelt også kan kalkulere en tilsvarende driftskontrakt i Nord-Norge. Denne standardiseringen fremmer konkurranse og muligheten for å kunne oppnå stordriftsfordeler, slik at offentlige aktører får tilført standardiserte spesialiserte tjenester, samtidig som offentlige aktører sparer penger. En annen fordel er at mange tilbydere på forhånd vet hvordan kontraktene til Statens vegvesen skal driftes, jamfør bestemmelsene om forutsigbarhet i anskaffelsesloven § 4.

Statens vegvesen har også laget meget gode oversikter over alle sine driftskontrakter som går flere år tilbake i tid (). I disse oversiktene kan man lese seg frem til hvilke aktører som har gitt pris på de ulike driftskontraktene, antall kilometer vegstrekning på de ulike driftskontraktene, hvilke aktører som drifter de ulike driftskontraktene. Ulike oversikter som viser ulike typer sammendrag av de ulike driftskontraktene til Statens vegvesen kan lastes ned på høyre side på denne nettsiden:

<http://www.vegvesen.no/fag/veg+og+gate/Drift+og+vedlikehold/Driftskontrakter>

- Ett forbedringsforslag til Statens vegvesen: Dere kan på linken rett over i tillegg vurdere å legge ut link til konkurransegrunnlagene tilhørende hver enkelt driftskontrakt. Det vil da bli lettere for fremtidige tilbydere av kontrakten, å tilpasse seg på optimalt vis ved neste anledning denne driftskontrakten lyses ut. I tillegg ivaretas befolkningens rett til informasjon.

6.8. Fokus på samfunnsansvar i offentlige anskaffelser (eksempel: Nordland fylkeskommune)

Som stor innkjøper har Nordland fylkeskommune både et stort samfunnsansvar og stor påvirkningskraft. Denne påvirkningskraften benytter **Nordland fylkeskommune** til å påvirke både miljø, arbeidsliv og fagopplæring i positiv retning.

Nordland fylkeskommune vektlegger i sine anskaffelser miljø, enten som et konkret krav eller et kriterium for tildeling av kontrakt. Der hvor norsk regelverk stiller særlige miljøkrav til innenriks produksjon, viderefører **Nordland fylkeskommune** slike miljøkrav i anskaffelsene.

Det andre området hvor **Nordland fylkeskommune** benytter anskaffelser som strategisk virkemiddel er i forhold til arbeidsliv. Arbeidslivet er under stort press, og i enkelte bransjer begynner organisert kriminalitet å gjøre seg gjeldende. **Nordland fylkeskommune** er opptatt av at menneskeverdet skal respekteres, og at samfunnet opprettholdes som et spleiselag. Da kan ikke **Nordland fylkeskommune** akseptere at mennesker utnyttes i produksjon av varer eller tjenester. **Nordland fylkeskommune** kan heller ikke gjøre forretninger med virksomheter som ikke overholder sine skatte- og avgiftsmessige forpliktelser. **Nordland fylkeskommune** skal ikke akseptere at leverandører eller underleverandører

benytter arbeidskraft på vilkår som er i strid med norske verdier om et ryddig og respektfullt arbeidsliv.

Det siste området hvor **Nordland fylkeskommune** bidrar til å gjøre en forskjell med sine anskaffelser, er fremtidens arbeidstakere. **Nordland fylkeskommune** viser ansvar for utdanning av fagarbeidere. Ved å bidra til at denne kompetansen etterspørres i arbeidsmarkedet viser **Nordland fylkeskommune** ansvar. **Nordland fylkeskommune** forsøker gjennom sine anskaffelser å oppnå at det etableres lærlingeplasser i fylket, og at det aktivt benyttes lærlinger på disse.

Det er mulig å lese mer om **Nordland fylkeskommune** sitt fokus på samfunnsansvar på følgende nettsider:

- FT-sak 7/16 Samfunnsansvar i fylkeskommunens anskaffelser:
https://www.nfk.no/innsyn.aspx?response=journalpost_detaljer&journalpostid=2015066128&scripturi=/innsyn.aspx&skin=infolink&Mid1=15615&
- FT-sak 123/16 Melding om innkjøpsfunksjonen i fylkeskommunen:
https://www.nfk.no/innsyn.aspx?response=journalpost_detaljer&journalpostid=2016049076&scripturi=/innsyn.aspx&skin=infolink&Mid1=15615&
- FR-sak 271/16 Innkjøpspolicy for Nordland fylkeskommune:
https://www.nfk.no/innsyn.aspx?response=journalpost_detaljer&journalpostid=2016058810&scripturi=/innsyn.aspx&skin=infolink&Mid1=15615&

6.9. Mulig tiltak for å unngå ulovlige direkte anskaffelser, samt for å unngå unødvendige klager

Offentlige aktører er en viktig og prioritert kundegruppe for Kvikkas AS. For at Kvikkas AS skal kunne konkurrere om offentlige oppdrag, så er det viktig at offentlige virksomheter enten henvender seg til oss, eller at anskaffelsene lysnes ut for konkurranse på www.doffin.no

Kvikkas AS har observert at enkelte offentlige aktører ikke alltid lyser ut kontrakter på helt korrekt vis. Regjeringen har på sine nettsider laget en oversikt over de ulike terskelverdiene i anskaffelsesforskriften, forsyningsforskriften og konsesjonskontraktforskriften, disse terskelverdiene vises for tiden på punkt nr 3 på denne nettsiden:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransopolitikk/offentlige-anskaffelser-/andre-kolonne/terskelverdier/id2522847/>

Oversikten til regjeringen har følgende overskrifter:

Terskelverdi	Type anskaffelse	Henvisning til forskrift
--------------	------------------	--------------------------

Kvikkas AS antar at det muligens kan være en fordel om det blir obligatorisk for offentlige oppdragsgivere i selve utlysningsteksten på www.doffin.no å alltid oppgi både hvilken terskelverdi som gjelder for oppdraget, type anskaffelse, og henvisning til anskaffelsesforskriften.

For å unngå ulovlige direkte anskaffelser er det essensielt for offentlige oppdragsgivere å sette seg godt inn i hvilken terskelverdi og hvilken bestemmelse i forskriften som gjelder. Dersom offentlige oppdragsgivere i utlysningsteksten blir pålagt å opplyse om dette, så vil det være nødvendig for den offentlige oppdragsgiveren å vite hvilken forskrift og hvilke terskelverdier som gjelder. Også for

tilbydere vil det være greit å vite nøyaktig hvilke bestemmelser som gjelder, og man kan på dette viset redusere sannsynligheten for unødvendige klager til klageorganet.

6.10. Elektronisk bestillingssystem bidrar til avtale lojalitet (eksempel: Skanska Norge AS og Sykehuset Innlandet HF)

Offentlige oppdragsgivere kan i enkelte tilfeller også lære av private virksomheter som f.eks. entreprenørselskapet **Skanska Norge AS**. **Skanska Norge AS** er en stor norsk virksomhet med en omfattende mengde med ulike rammeavtaler. Prosjektene til Skanska Norge AS er som regel tidsbegrensede bygge og anleggskontrakter. Bygge og anleggsprosjektene befinner seg over hele Norge, og er ofte lokalisert et godt stykke unna den lokale innkjøpslederen. For **Skanska Norge AS** var det viktig å sikre at bygge og anleggskontraktene har avtalelojalitet mot de sentrale rammeavtalene, og at bygge og anleggskontraktene ikke utførte «*ulovlige direkte anskaffelser*». En av metodene for å sikre avtalelojalitet var at **Skanska Norge AS** innførte en policy om at samtlige bygge og anleggskontrakter skulle utføre sine avrop på rammeavtalene gjennom det elektroniske systemet kalt eFFECT av leverandøren IBX. (Et noe tilsvarende system utarbeidet av IBX var for øvrig også i bruk av **Sykehuset Innlandet HF**.) Rammeavtaleleverandørene til Skanska Norge AS la inn samtlige rammeavtaleprodukter med tilhørende enhetspriser og fotografier av hvert enkelt produkt inn i e-handelssystemet eFFECT. Innkjøpssjefene hos Skanska Norge AS måtte deretter kontrollerte og godkjenne enhetsprisen til hvert enkelt produkt før produktet kunne bestilles gjennom systemet.

For brukerne og innkjøpslederne var fordelene den at samtlige bestillinger i systemet ble logget, det var derfor mulig for alle og enhver som hadde tilgang til prosjektene å kontrollere nøyaktig hvilke og antallet produkter som var bestilt, og tidspunkt for når varen skulle leveres. Ved fakturering var vareleverandøren forpliktet til å henvise til bestillingsnummeret fra eFFECT slik at det var mulig å utføre en etterkontroll fra Skanska AS sine ansatte på at riktig mengde var fakturert i forhold til mengde bestilt. Skanska Norge AS fikk også ganske nøyaktige statistikker som viste hvor mye ulike typer prosjekter kostet, og disse statistikkene ble blant annet benyttet til kalkulasjon av senere oppdrag. Den beste effekten av e-handelssystemet eFFECT var imidlertid at man reduserte sannsynligheten for innkjøp fra andre leverandører enn de etablerte rammeavtaleleverandørene.

7.0. KONKLUSJON

Kvikkas AS håper at leserne samt Nærings- og fiskeridepartementet har hatt god nytte av å lese våre innspill til gode offentlige anskaffelser.

Ålesund, 29.04.2017
For Kvikkas AS
Med vennlig hilsen,

(sign)
Kristoffer Fausa
Leder Marked og Utvikling
Mobiltelefon 928 25 226

og

(sign)
Trygve W. Moxness
Prosjektleder og Miljøansvarlig
mobiltelefon: 916 46 804